

Zure regen bestaat nog steeds..... op naar een duurzame samenleving!

Geachte leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, als ecooloog wil ik u twee standpunten voorleggen. Maar eerst kort iets over onze Natura 2000-gebieden.

Jaren geleden heeft Nederland Natura 2000-gebieden aangewezen. Dit zijn vaak heel mooie gebieden met daarin onze topnatuur. De Weerribben, de duinen van Kennemerland of de Veluwe bijvoorbeeld, zijn enkele van deze mooie gebieden. Het zijn gebieden waar mensen dagelijks genieten van ons mooie land. Het zijn ook de gebieden die bepalend zijn voor de identiteit van ons land.

Mijn eerste standpunt luidt:

- 1. Onze topnatuur gaat verloren. Neem spoedig maatregelen zodat de concentraties NO_x en NH₃ eindelijk ver genoeg dalen.**

De onderbouwing is als volgt:

De concentraties stikstof (NO_x en NH₃) in onze lucht zijn al decennialang veel te hoog. Dit geeft, al decennialang, grote problemen in onze natuurgebieden. De natuur heeft geen stem. Wat dat wel zo, dan hoorde u al decennialang massaal protest. Van bijvoorbeeld tapuiten, duinpiepers of klapeksters, van wie het leefgebied in de duinen door vermesting versneld dichtgroeit en daarmee verdwijnt of al verdwenen is..... Of van vogels op de Veluwe, die nauwelijks nog goede eieren kunnen leggen, omdat daar de kalk door verzuring uit de bodem is weggespoeld. Of van planten als Spaanse ruiter en zonnedauw, voor wie geschikt leefgebied verdwijnt doordat de bodem veel te rijk is geworden aan de vermestende stikstof. Of van mooie vlinders als heideblauwtje, heivlinder of parelmoervlinders, van wie waardplanten verdwijnen en geschikt leefgebied dichtgroeit, waardoor de aantallen vlinders steeds maar blijven dalen. En zo zijn er veel en veel meer soorten die in onze Natura 2000-gebieden door de hoge deposities van NH₃ en NO_x sterk onder druk staan; al jarenlang.....

Nederland is **verplicht**, op basis van Habitatrichtlijnartikelen 6.1 en 6.2 om maatregelen te nemen om deze natuur te behouden en dus ook om de achtergrondconcentraties stikstof in de natuur te verlagen. Zoals de Raad van State in haar uitspraak van 29 mei jongstleden ook duidelijk maakt (punt 13.4), kan uitstel voor dergelijk maatregelen wettelijk gezien **niet** worden verleend.

Mijn tweede standpunt luidt:

- 2. Stel een drempelwaarde in zodat nieuwe ontwikkelingen die heel kleine deposities stikstof veroorzaken mogelijk worden zonder dat daarvoor een vergunning is vereist.**

De onderbouwing is als volgt:

We moeten snel naar een maatschappij die weinig stikstof uitstoot en die dus ook weinig fossiele brandstoffen gebruikt. Hiervoor zijn ruimtelijke ontwikkelingen nodig. Nieuwe stallen, energiezuinige huizen, zonnevelden, windmolens etc. Momenteel dreigt een bouwstop, waardoor dergelijke ontwikkelingen lastig worden.

Artikel 6.3 van de Habitatrictlijn stelt dat een nieuwe ontwikkeling (plan of project) die een 'significant' effect kan hebben op een Natura 2000-gebied, een vergunning vereist. Om te bepalen of het effect van een ontwikkeling ook een 'significant' effect kan zijn, heeft de overheid de leidraad bepaling significantie opgesteld. Wanneer je de deze leidraad volgt voor het aspect stikstofdepositie, blijkt dat de effecten van kleine deposities stikstof in het veld niet meetbaar en daarmee ook niet significant kunnen zijn.

Artikel 6.3 stelt daarbij nog wel, dat de effecten van plannen en projecten in combinatie beschouwd dienen te worden, samen met de effecten van andere plannen en projecten. Uit jurisprudentie volgt echter, dat bij een dergelijke 'cumulatietoets' onzekere gebeurtenissen en reeds voltooide plannen en projecten niet meegenomen hoeven te worden. Hierdoor is van kleine deposities ook in cumulatie geen significant effect te verwachten. Dit maakt het instellen van een drempelwaarde voor kleine deposities mogelijk. Hierdoor zouden veel bouwprojecten, zonder dat daarvoor eerst een vergunning Wet natuurbescherming nodig is, door kunnen gaan. Een dergelijke drempelwaarde voorkomt veel onzekerheid in de bouw. Een dergelijke drempelwaarde kan ook een stap zijn, waardoor duurzame ontwikkelingen, zoals de realisatie van zonnevelden, windmolens, nieuwe stallen etc., makkelijker mogelijk worden.

Geachte leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, met onze natuur en onze toekomstige generaties in gedachte, wens ik u veel wijsheid in dit dossier.

Eric Verkaik